

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep.
0033 Oslo

Høring – (EU) direktivene 2018/2001 (fornybar energi), 2018/2002 (energieffektivisering) og forordning 2018/1999 (styringssystem)

Vi viser til Olje- og energidepartementets (OED) brev 14. januar 2019 vedrørende høring om implementering av (EU) direktivene 2018/2001 (fornybar energi), 2018/2002 (energieffektivisering) og forordning 2018/1999 (styringssystem).

Energi Norge er en interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for norsk fornybarnæring. Energi Norge representerer ca. 280 bedrifter som produserer, frakter og selger strøm og varme. Vi står for 99 prosent av kraftproduksjonen og sørger for daglige leveranser til cirka 90 prosent av strøm- og nettkundene i Norge. Vår visjon er at Norge skal ta en global lederposisjon som det første fornybare og fullelektriske samfunn i verden. Medlemmenes oppdrag til oss er å fremme fornybarnæringens konkurransevne for å øke norsk verdiskaping.

Forslagene som er på høring utgjør sentrale elementer i reguleringen av energimarkedet i EØS-området fra 2020, og er viktige for fornybarnæringen.

1 Hovedbudskap

Energi Norge finner generelt at regelverket på høring går i riktig retning for mer markedsbasert fornybarutvikling. Samtidig er vi av den oppfatning at det går for sakte med utfasing av støtte til modne teknologier. Dette må selvsagt skje samtidig med utfasing av all støtte til fossil energi.

Energi Norge peker på at det sentrale virkemiddelet for effektiv reduksjonen av klimagassutslipp fra kraftproduksjon i Europa er CO₂-prising gjennom klimakvotehandelsystemet ETS som nylig er revidert. Det er viktig å se regelverket som er på høring i sammenheng med utviklingen av ETS, og med regelverket for klimagassutslipp som ikke omfattes av kvoteplikt (Effort Sharing Regulation (ESR)).

Energi Norge er tilfreds med at næringen er involvert i høringer for å fremme sine synspunkter, men en frist på 6 uker er svært kort til å sette seg inn i saken og konsultere medlemmene våre. Energi Norge foreslår derfor at OED følger opp høringen med nærmere dialog om de mest sentrale punktene, enten gjennom tilleggshøringer eller møter. Det noteres at et innspillsmøte er planlagt i nær fremtid.

Vi har følgende øvrige hovedbudskap:

- **Rask implementering for EØS-relevant lovgivning:** Energi Norge peker på at fornybardirektivet inneholder sentrale EØS-relevante bestemmelser for det indre energimarked som blant annet

statsstøttebegrensninger, opprinnelsesgarantier og bærekraftskrav til biodrivstoff som raskest mulig bør innlemmes i EØS-avtalen.

- **Markedet leverer nok fornybar:** Energi Norge er av den oppfatning at det ikke er behov for et nytt, eget fornybarmål for 2030, men at et styrket klimamål og et effektivt klimakvotemarked bør drive en markedsbasert utvikling av ny fornybarproduksjon basert på modne teknologier. I den sammenheng mener vi at støtte til moden fornybar kraftproduksjon som vindkraft og solkraft bør raskt fases ut da dette risikerer å forstyrre både kraftmarkedet og kvotemarkedet. Dette må selvsagt skje samtidig med utfasing av all støtte til fossil energi. FoU for umodne teknologier må utvikles videre. Vi merker oss at regjeringen ikke anser det nye europeiske fornybarmålet for å være EØS-relevant.
- **Forpliktende regionalt samarbeid vil påvirke Norge:** Uavhengig av styringssystemforordningens EØS-relevans mener Energi Norge at det er ønskelig at Norge deltar aktivt i det regionale samarbeidet for integrerte energi- og klimaavtaler. Den politiske styringsdialogen uansett vil påvirke oss, særlig på nordisk nivå. Næringen er av den oppfatning at Norge gjennom sin posisjon som foregangsland innenfor fornybar energi og elektrifisering vil kunne være en viktig samtalepartner i den grønne omstillingen i Europa, og at vi derfor bør være med på samarbeidet og viktige diskusjoner om klima og energipolitikk. Et nøkkelpunkt gjelder håndtering av overlappende virkemiddelbruk i kvotepliktig sektor. Et overlappende regelverk risikerer å undergrave CO2-prisen i ETS.

Nedenfor følger nærmere kommentarer på utvalgt punkter.

2 Revidert fornybardirektiv

Energi Norge finner at regelverket går i riktig retning for mer markedsbasert utvikling av fornybar kraftproduksjon i samspill med et mer robust klimakvotemarked, men er av den oppfatning at det går for sakte med utfasing av støtte til modne teknologier.

2.1 Europeisk fornybarmål på 32 % innen 2030

Energi Norge finner at det ikke er behov for egne nye fornybarmål for 2030 fordi et styrket klimamål og effektivt kvotemarked bør drive en markedsbasert utvikling av ny fornybarproduksjon. Dette må selvsagt skje samtidig med utfasing av all støtte til fossil energi. FoU for umodne teknologier må utvikles videre. Videre er Energi Norge av den oppfatning at det mål som er satt for Europa, er et politisk mål som ikke gjelder Norge. Vi merker oss at regjeringen anser det nye europeiske fornybarmålet som ikke-EØS-relevant.

Energi Norge merker seg at fornybardirektivet ikke innfører nye nasjonale mål i henhold til artikkel 3 (1), men et bindende mål for Europa på 32% innen 2030. Imidlertid kan et slikt bindende mål likevel bli omgjort til referansepunkter for nasjonale mål for de ulike medlemslandene ifølge Styringssystemforordningen. Ifølge Styringssystemforordningens vedlegg II er det fremsatt en metode som vil bli anvendt for utregningene til å nå målet på 32% innen 2030 som brytes ned til individuelle mål for hvert medlemsland.

Basert på Styringssystemet vedlegg II har Thema lagt frem en rapport for NORWEA der konklusjonen er at dersom en liknende metode ville blitt anvendt for Norge, ender Norge opp med det høyeste politisk målet i Europa på 88 % før Sverige på 68 % og Finland på 56 %. Energi Norge mener at mål for en norsk fornybarandel i 2030 ikke bør følge denne tilnærmingen, men at utvikling av fornybar bør heller drives frem av styrkede klimamål og et effektivt kvotesystem.

Vi viser til at Thema på vegne av Energi Norge har laget en analyse av markedsbasert fornybar kraftutbygging og oppfylning av klimamålene innenfor innsatsfordelingsforordningen (40%) gjennom nasjonal transportplan (NTP) og tilhørende ny virkemiddelbruk, se vedlegg. Dette scenariet viser at Norge vil kunne oppnå en fornybarandel på 81,3% i 2030 som resultat av klimavirkemidler. Noen av målene i NTP

synes å senere å være skjerpet gjennom Granavolden-erklæringen (skipsfart). Energi Norge peker således på at Norge særlig gjennom elektrifisering av transportsektoren, men også gjennom mellomlandsforbindelser, vil kunne yte et viktig bidrag til den europeiske dugnaden for klima og fornybar energi.

2.2 Støtteordninger for fornybar energi

Energi Norge ønsker at støtte til moden fornybar energi skal fases ut. Dette må selvsagt skje samtidig med utfasing av all støtte til fossil energi. FoU for umodne teknologier må utvikles videre. Vi noterer at artikkel 4 fremdeles åpner for muligheter for støtteordninger for fornybar energi, men fokuser på at de må være markedsbaserte. Vi skulle gjerne sett en raskere og mer konsekvent utfasing.

Videre fastsetter artikkel 5 at medlemslandene fremdeles kan nekte andre lands aktører å ta del i deres støtteordninger. Vi har ikke innvendinger til denne bestemmelsen slik den nå er utformet.

2.3 Saksbehandlingsregler

Artikkel 16 innfører et «one-stop shop» (ett kontaktsted) prinsipp for konsesjonsbehandling for fornybar energi samt 2 års maksimum saksbehandlingstid med strenge unntak samt 1 år for anlegg med kapasitet mindre enn 150 kWh. Energi Norge er positive til regler som forenkler og effektiviserer konsesjonsprosesser, men understreker også at behandlingen bør være grundig for konsesjoner for fornybar energiproduksjon.

2.4 Opprinnelsesgarantier

Artikkel 19 inneholder endringer av bestemmelsen om opprinnelsesgarantier. Ordningen er en viktig del av rammene for det indre energimarked som bør gjennomføres raskt i norsk rett. Energi Norge er positive til at ordningen fremdeles er frivillig for kunden, men at opprinnelsesgrantiene er gjort obligatoriske for kraftleverandører som ønsker å selge "fornybar" energi.

Artikkel 19 andre ledd åpner muligheten for medlemsland til å innføre systemer der opprinnelsesgarantier fra produksjon som mottar finansiell støtte kan ha en felles verdiregulering. Energi Norge finner at denne bestemmelsen om samordning av støtteordninger og opprinnelsesgarantier er uheldig formulert, men bør i praksis ha liten betydning i Norge som uansett er i ferd med å utfase vår markedsbaserte elsertifikatorordning.

2.5 Definisjon av spillvarme

Artikkel 2 (9) gir en åpen definisjon for hva som er spillvarme. Energi Norge mener at i tillegg til spillvarme fra industrielle prosesser må også spillvarme fra avfallsforbrenning defineres som spillvarme i en norsk definisjon.

3 Revidert energieffektiviseringsdirektiv

Energi Norge er opptatt av at det gis tilstrekkelig nasjonal fleksibilitet i implementeringen av energieffektiviseringsdirektivet. Norge er i en særstilling hva gjelder tilgang til fornybar energi, og direktivet bør implementeres ut fra hvordan det norske energisystemet er bygget opp, og at energibruken i norske bygg allerede er tilnærmet fossilfri.

3.1 Mål for energieffektivisering

Energi Norge er skeptisk til at det settes et tak for energibruk i EU i 2030. Et nasjonalt energieffektiviseringsmål for Norge bør tilrettelegge for økt miljøvennlig aktivitet basert på utnyttelse av fornybar energi. En mulig tilpasning kan være at Norge i sitt nasjonale mål for energieffektivisering setter et tak for bruk av fossil primærenergi i 2030, og åpne for vekst i fornybar energi.

Energieffektiviseringsmål og -virkemidler bør fokuseres mot tiltak som også bidrar til reduserte klimagassutslipp i Norge. En rapport fra DNV-GL som ferdigstilles i disse dager, viser at man kan nå en nasjonal utslippsreduksjon på 45 % fra 1990-2030 med en omfattende elektrifisering i alle sektorer. Denne elektrifiseringen vil i tillegg til klimagevinst, gi en energieffektiviseringsgevinst tilsvarende 30 TWh i perioden 2017-2040. (Denne rapporten ettersendes.)

3.2 Energieffektivisering tilsvarende 0,8 % av årlig sluttbruket

Artikkel 7 legger føringer for hvordan man skal oppnå energieffektivisering i sluttbruket tilsvarende 0,8 % per år. I Norge vil dette tilsvare omlag 11 TWh energieffektivisering over hele perioden. Dette forutsetter at 35 % av det totale målet nås gjennom energieffektivisering i energisystemet, lokal energiproduksjon, industri innenfor ETS og tidligere innførte virkemidler som fremdeles leverer energieffektivisering i perioden.

I Norge har Enova vært det viktigste virkemiddelet for energieffektivisering, energiproduksjon og utslippsreduksjoner siden 2001. Enova har bygget opp kompetanse og evner å se sammenhengen mellom energibruk og klimamål. Energi Norge mener det er naturlig for Norge å videreføre Enova som virkemiddel for å implementere artikkel 7 i Energieffektiviseringsdirektivet, og dermed benytte åpningen for å innføre alternative virkemidler til energispareforpliktelser. For å bygge bro mellom Enova og energileverandørene, kan man vurdere å etablere formelle møteplasser mellom Enova og de ulike bransjene i leverandørleddet for at Enova slik sett kan oppnå enda bedre innsikt i hvor behovene er størst i sluttbrukermarkedet.

3.3 Vedlegg IV Primærenergifaktor for elektrisitet

Energi Norge har vært pådriver for å redusere eller fjerne primærenergifaktoren for elektrisitet som for første gang dukket opp i Energitjenestedirektivet. Det er positivt at denne faktoren nå er redusert til 2,1 i Energieffektiviseringsdirektiv II. Energi Norge oppfordrer likevel OED til å benytte en nasjonal faktor på 1 slik at man ikke stimulerer til direkte bruk av fossile energivarer fremfor elektriske eller skaper skjevheter i konkurranseforholdet mellom lokal og kollektiv energi. OED bør også opprettholde det gode arbeidet for å redusere denne faktoren ytterligere i neste 4-årsrevisjon i EU i 2022.

4. Avslutning

Energi Norge ønsker å være en konstruktiv samtalepartner i implementering av EUs regelverk i norsk rett. EØS-avtalen bringer den forutsigbarhet som er nødvendig for en effektiv regulering av markedet og derved for nye investeringer i næringen. Det er derfor viktig at de politiske prosessene holdes transparente samt at OED inviterer til grundige diskusjoner med relevante aktører. Slike prosesser kan belyse handlingsrommet i EØS-avtalen.

Effektive og kortere forhandlinger sammenlignet med tredje energimarkedspakke før innlemmelse av disse rettsaktene i EØS-avtalen er meget viktig for næringen. Vi trenger forutsigbar regulering med like konkurransevilkår for nordiske og europeiske aktører i et integrert marked.

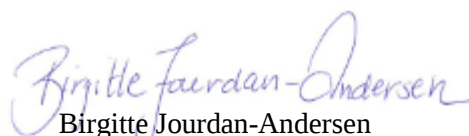
Vi står til disposisjon dersom det ønskes ytterligere utdypninger av våre forslag og kommentarer.

Vennlig hilsen.

Energi Norge

Knut Kroepelien
Konstituert adm. dir

Birgitte Jourdan-Andersen
Næringspolitisk/Juridisk rådgiver

Kopi: NHO, NVE, Norsk Industri, NOROG, NORWEA

Vedlegg: Thema-analyse av endring i fornybarandel som følge av gjennomføring av klimamål